

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.007.04.2017

P/17/048

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Akceptuję

dn. 14.07.2017r.

dl. Kowalski

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź

T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90

llo@nik.gov.pl

[Signature]

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/048 – Utrzymanie i eksploatacja sieci wodociagowych w miastach.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	Kontrolę przeprowadzili, na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ , 1. Marek Zyskowski – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/77/2017 z dnia 15 maja 2017 r. 2. Zuzanna Sieradzka – inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/78/2017 z dnia 15 maja 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Zduńskiej Woli, ul. Królewska 15, kod pocztowy 98-220, nr statystyczny 730335959, zwane w dalszej części niniejszego wystąpienia „MPWiK” lub „Spółka”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prezesem Zarządu Spółki jest od dnia 18 stycznia 2016 r. Grzegorz Szmyt. Poprzednio w okresie od dnia 31 stycznia 2012 r. do dnia 18 stycznia 2016 r. Prezesem Zarządu Spółki był Andrzej Aleksandrowicz. (dowód: akta kontroli str. 5-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna i jej uzasadnienie

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Spółki w zakresie utrzymania i eksploatacji sieci wodociągowej w latach 2015 - I kwartał 2017 r.

W badanym okresie Spółka zapewniała powszechny dostęp do sieci wodociągowej mieszkańcom miasta i gminy Zduńska Wola oraz gminy Zapolice. Dostarczana woda była w wystarczającej ilości, pod odpowiednim ciśnieniem i wymaganej jakości. Wyniki badań jakości wody wykonane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie wykazały przypadków warunkowej przydatności lub niezdatności wody do spożycia przez ludzi. Prawidłowo ustalano ceny za dostarczaną dla odbiorców wodę.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niezawierania przez MPWiK w umowach o zbiorowe zaopatrzenie w wodę wszystkich elementów, których obowiązek uwzględnienia reguluje art. 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków³,
- niezasadnego poszerzenia katalogu przypadków uprawniających do rozwiązywania umów i odcięcia przyłącza wodociągowego, w sposób

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2017 r., poz. 524), zwana dalej „ustawą o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje trzystopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. W przypadku, jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według ww. skali, nie dawałoby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

³ Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2017 roku, poz. 328), zwana dalej „uzzw”.

niezgodny z art. 8 uzw,

- nieprzedkładania Prezydentowi Miasta w terminie do 31 stycznia każdego roku oceny za rok ubiegły o której mowa w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wydanej decyzją Prezydenta Miasta Zduńska Wola,
- niedokonywania okresowych, pięcioletnich kontroli sieci wodociagowych polegających na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego oraz jego otoczenia, przewidzianych w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane⁴,
- nieterminowego przeprowadzenia pięcioletniej kontroli o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 upb dla wszystkich 26 obiektów budowlanych użytkowanych przez Spółkę oraz nieprzeprowadzenia w 2016 r. dla wszystkich 26 obiektów budowlanych kontroli rocznej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1a upb.
- nieuzgadniania z PPIS miejsca, częstotliwości i zakresu badania wody każdorazowo po wystąpieniu awarii, pomimo obowiązku wynikającego z § 5 pkt 7 w związku z pkt. 1 lit. c rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁵,
- nieposiadania oceny higienicznej wydanej przez PPIS dla podchlorynu sodu stosowanego w procesie uzdatniania wody, co stanowiło naruszenie art. 12 ust. 2 uzw.
- niezłączenia do badanych wniosków taryfowych informacji o ilości i cenie za zakup wody przez przedsiębiorstwo wodociagowo-kanalizacyjne (wymaganej przez § 19 ust. 3 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków)⁶,
- niezamieszczenia informacji wymaganych przez § 4 ust. 2 Rozporządzenia MB w sprawie taryf, tj.: zakresu świadczonych usług dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców usług.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie powszechnego dostępu do sieci wodociagowej

1.1. Przygotowanie formalno-prawne do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę

1. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Zduńskiej Woli powstało w dniu 31.08.1991r., w wyniku podziału Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa

*Opis stanu
faktycznego*

⁴ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2016 r., poz. 290 ze zm.), zwana dalej upb

⁵ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi – Dz. U Nr 61, poz. 417, uchylone z dniem 28 listopada 2015 r.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi – Dz. U z 2015 r. poz. 1989. zwane dalej rjws,

⁶ Rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886 ze zm.) (zwane dalej Rozporządzeniem MB w sprawie taryf)

Wodociągów i Kanalizacji w Sieradzu na osiem odrębnych przedsiębiorstw⁷. Decyzją Wojewody Sieradzkiego z dnia 3.02.1992r. przydzielono MPWiK w Zduńskiej Woli składniki mienia o wartości 85.302.692 tys. zł. Przekształcenia Przedsiębiorstwa Komunalnego w jednoosobową Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Gminy Miasta Zduńska Wola dokonano aktem Notarialnym Rep A nr 1941/97 z dnia 25.06.1997r. na mocy uchwały Rady Miejskiej w Zduńskiej Woli nr XXXVI/259/97 z 28.05.1997r. W okresie objętym kontrolą obowiązywał Statut MPWiK Sp. z o.o. z dnia 31.10.2012r. oraz z dnia 21.11.2016r., zgodnie z którym aktualny kapitał Spółki wynosi 41.427,6 tys. zł (414.276 udziałów po 100 zł każdy, w 100% objętych przez Gminę Miasto Zduńska Wola). Celem działania MPWiK jest pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody oraz odbiór i oczyszczanie ścieków, oraz działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, a także odzyskiem surowców. Szczegółowy zakres działalności Spółki ujęty został w 33 pozycjach aktualnego statutu i obejmuje m.in.: pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody oraz wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 13 - 81)

2. Spółka korzysta z sieci wodociagowych będących jej własnością oraz użytkuje sieć wodociagową będącą własnością Gminy Zduńska Wola oraz Gminy Zapolice. na podstawie porozumień zawieranych między Miastem Zduńska Wola a ww. Gminami⁸ oraz umowami MPWiK z tymi jednostkami⁹. W skład przekazanych na podstawie ww. umów urządzeń wchodziła sieć kanalizacyjna wraz ze studniami rewizyjnymi i przepompowniami oraz sieci wodociagowe wraz z uzbrojeniem.

Elementy instalacji wodociagowych przekazane w użytkowanie Spółce podlegały opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości. Na dzień zawarcia poszczególnych umów przekazaniu podlegały sieci wodociagowe (9.449,91mb) i przyłącza (1.330,80mb) o wartości ogółem 326 tys. zł.

Sieć wodociagowa zarządzana przez Spółkę posiada dwa ujęcia wody zlokalizowane na działkach znajdujących się na terenie Gminy Zduńska Wola w Opiesinie, jedno stanowiące własność Spółki, a drugie Gminy Zduńska Wola przekazane w użytkowanie wieczyste MPWiK, z jednoczesnym odpłatnym przekazaniem na własność naniesień (budynek stacji uzdatniania, studnia nr 2a i nr 6), mocą Decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Sieradzu¹⁰.

Według stanu na dzień 31.12.2014 roku długość sieci stanowiącej własność MPWiK wynosiła 127,9km, w tym 8,9km znajdowało się na terenie Gminy Zduńska Wola a 119km na terenie Miasta Zduńska Wola. W latach kolejnych (31.12.2015r. i 31.12.2016r.) długości te wynosiły odpowiednio 128,8 km oraz 129,2 km (długość sieci na terenie Gminy nie uległa zmianie). W latach 2014 – 2016 długość eksploatowanej sieci na podstawie umów zawieranych z Gminą Zduńska Wola wynosiła 3,5 km, a z Gminą Zapolice 6,0 km. Zgodnie z wyjaśnieniem Prezesa

⁷ Zarządzenie nr 57 Wojewody Sieradzkiego z dnia 7 sierpnia 1991 roku.

⁸ Porozumienie Międzygminne nr 7/2012 Wójta Gminy Zduńska Wola z dnia 03.12.2012r. w sprawie realizacji zadania zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wspólnie przez Gminę Zduńska Wola i Gminę Miasto Zduńska Wola, oraz Porozumienie Międzygminne z dnia 01.03.2013r. w sprawie realizacji zadania zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wspólnie przez Gminę Zapolice i Gminę Miasto Zduńska Wola.

⁹ umowa z 04.12.2008r. i z 30.10.2015r. zawarta na okres 3 lat od 01.01.2016r. z Gminą Zapolice; umowa nr 56/A/2013 z 22.02.2013r. z Gminą Zduńska Wola na okres 3 lat, aneksowana w dniu 30.03.2015r., 26.11.2015r., 30.06.2016r., 08.09.2016r., oraz umowa nr 51/2006 z 14.11.2016r. aneksowana w dniu: 14.11.2007r., 31.12.2009r., 31.12.2010r., 31.12.2011r., 29.06.2012r., 01.12.2012r. Rektyfikacji umowy dokonano porozumieniem nr I/2014 z 22.01.2014r. Przedmiotem zmian było oszacowanie wartości wzajemnych usług za okres od 2013 roku celem prawidłowego opodatkowania podatkiem VAT w związku z interpretacją podatkową

¹⁰ Decyzja znak G.IV.7228/3-3/03 z 03.02.1993r. oraz Decyzja znak G.IV.7228/3-3/94 z 19.08.1994r.

Zarządu w latach objętych kontrolą Spółka nie użytkowała majątku służącego zbiorowemu zaopatrzeniu w wodę będącego własnością Miasta Zduńska Wola.

(dowód: akta kontroli str. 82-163, 372-384)

3 i 4. MPWiK, z uwagi na obszar działania posiada trzy zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę: 1) zezwolenie Zarządu Gminy Zapolice z dnia 01.10.2002r., 2) zezwolenie Prezydenta Miasta Zduńska Wola z dnia 28.11.2002r., 3) zezwolenie Wójta Gminy Zduńska Wola z dnia 02.07.2003r. Powyższe zezwolenia udzielone zostały na czas nieokreślony.

W okresie ubiegania się o zezwolenia Spółka nie otrzymała przyrzeczenia ich wydania (promesy).

(dowód: akta kontroli str. 164-181, 372-384)

5. Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych z utworów górnej kredy w ramach zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych dla MPWiK wydał Starosta Zduńskowski decyzją z dnia 30.12.2015 roku w kategorii B w ilości $Q = 900\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 15,5\text{ m}$ i w kategorii C w ilości $Q = 500\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 24$, z ujęć wody w Opiesinie (Gmina Zduńska Wola). Pozwolenie wydano na okres 10 lat, tj. do dnia 01.12.2025r.

W okresie wcześniejszym obowiązywało pozwolenie wodnoprawne ustanowione na okres 10 lat decyzją Wojewody Łódzkiego z dnia 27.12.2005r.¹¹

(dowód: akta kontroli str. 182-191)

6. Dla żadnego z dwóch eksploatowanych ujęć wody MPWiK nie posiadało decyzji o ustanowieniu stref ochrony sanitarnej. Operat wodnoprawny nie nakładał takiego wymogu. Jednak dokumentacja hydrogeologiczna dla dwóch studni 5a i 7 wskazywała na obowiązek wydzielenia strefy ochrony bezpośredniej. Także w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zduńska Wola¹² wskazano, że studnie wiercone znajdujące się na terenie gminy muszą mieć uporządkowany status prawny, tj. m.in. określone decyzjami strefy. Jak wyjaśnił Prezes Zarządu Spółki „dokumentacja hydrogeologiczna sporządzona została w latach 1984 i 1985, obowiązująca wówczas ustawa z dnia 24 października 1974 prawo wodne przewidywała ustanawianie stref ochronnych z urzędu. W dostępnej w Spółce dokumentacji nie ma informacji o ustanowieniu wówczas jakichkolwiek stref ochronnych. Obowiązująca ustawa przewiduje ustanawianie stref ochronnych na umotywowany wniosek. Ze względu na stabilność parametrów wody pobieranej z poszczególnych studni oraz warstwę glin zwałowych miąższości ponad 20m stanowiącą zabezpieczenie przed przedostaniem się zanieczyszczeń powierzchniowych do ujmowanych wód z utworów górnokredowych nie ma potrzeby ustanawiania stref ochronnych dlatego Spółka nie składała takiego wniosku. Ponadto tereny wokół studni są ogrodzone, opisane i monitorowane. Wsie Opiesin i Janiszewice są skanalizowane”. Zgodnie z informacją Spółki, na obszarach Gminy Zduńska Wola, na których zlokalizowane są studnie i stacje uzdatniania wody nie ustanowiono planu zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 192-223, 372-384)

1.2. Przygotowanie organizacyjne i finansowe do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę

Opis stanu
faktycznego

¹¹ Decyzja Wojewody Łódzkiego znak SR.IV.B-5811-1/137/05 z dnia 27 grudnia 2005r. wydana na podstawie art. 140 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo wodne.

¹² Uchwała nr XV/181/2016 Rady Gminy Zduńska Wola z 23.06.2016r. (tekst jednolity) <http://www.zdunskawola.bip.net.pl/?c=772>.

7. Sieć wodociągowa zarządzana przez Spółkę posiada dwa ujęcia wody podziemnej: SUW1 (3 studnie głębinowe), SUW2 (2 studnie głębinowe). Zarówno na terenie SUW1 jak i SUW2 funkcjonują pompownie II-go stopnia (każda posiada 4 pompy). Na sieci wodociągowej zainstalowano także pompownię do podnoszenia ciśnienia (5 pomp)¹³. Na ujęciu wody nr 1 funkcjonują trzy zbiorniki retencyjne o pojemnościach 1 tys m³ (2 zbiorniki) oraz 3 tys m³ (1 zbiornik). Na ujęciu wody nr 2 funkcjonują dwa zbiorniki retencyjne o łącznej pojemności 1.610m³ oraz dwa zbiorniki hydroforowe o pojemności 10m³ każdy. W sprawozdaniach M-06 o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych wykazywano nieprawidłowe długości sieci czynnej: 12,4 km sieci magistralnej (lata 2014 – 2016 bez zmian) oraz za 2014 rok: 121,8 km sieci rozdzielczej (w tym na terenie Gminy Zduńska Wola 5,7 km i 1,5 km na terenie Gminy Zapolice); za 2015 rok: 121,2 km sieci rozdzielczej, (w tym na terenie Gminy Zduńska Wola 5,7 km i 0,0 km na terenie Gminy Zapolice); za 2016 rok: 123,8 km sieci rozdzielczej (w tym na terenie Gminy Zduńska Wola 5,9 km i 1,5 km na terenie Gminy Zapolice). Z informacji ustalonych w trakcie kontroli wynika, że faktyczna długość eksploatowanej sieci w latach objętych kontrolą wynosiła: dla 2014 roku 137,4km; dla 2015 roku 138,3km, dla 2016 roku 138,7 km oraz wg stanu na I kw. 2017 roku 139,8km. W latach 2014 – I kw. 2017r. długość sieci stanowiącej własność, znajdującej się na terenie Gminy Zduńska Wola wynosiła 8,9km, sieci eksploatowanej będącej własnością Gminy Zduńska Wola 3,5 km i sieci eksploatowanej będącej własnością Gminy Zapolice 6km. Powyższe rozbieżności wynikały z nieuwzględniania prawidłowej długości sieci eksploatowanej przez Spółkę, należącej do sąsiednich gmin.

(dowód akta kontroli str. 82-136, 163, 224-231, 372-384)

8. Projekt Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków złożony został do Urzędu Miasta Zduńska Wola w dniu 17.11.2005r.¹⁴. Rada uchwałą nr XLVII/440/05 z dnia 29.12.2005r. uchwaliła Regulamin Dostarczania Wody i Odprowadzania Ścieków¹⁵. Określał on prawa i obowiązki MPWiK wskazane w art. 19 ust. 2 uzzw.

(dowód akta kontroli str. 232-246)

9 i 10. Według stanu na dzień 31.12.2015r., 31.12.2016r., 31.03.2017r. Spółka zawarła łącznie odpowiednio: 5462, 5503, 5515 umów o zaopatrzenie w wodę, w tym 100% stanowiły umowy zawarte z właścicielami lub zarządzającymi nieruchomościami. Nie stwierdzono umów zawartych indywidualnie z właścicielami lokali w budynkach wielolokalowych. W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono także przypadku odmowy ze strony MPWiK podpisania umowy o zaopatrzenie w wodę i odbiór ścieków.

(dowód akta kontroli str. 247, 404)

11. Umowy o zaopatrzenie w wodę nie zawierały wszystkich elementów o których mowa w art. 6 ust. 3 uzzw., w tym szczegółowych ustaleń dotyczących: określenia procedur i warunków kontroli urządzeń wodociagowych lub przyłączy kanalizacyjnych (art. 6 ust. 3 pkt 4), oraz części ustaleń zawartych w zezwoleniu na

¹³ Ul. Karsznicka (dawne ujęcie wody)

¹⁴ Uchwałą nr 11/2005 Rady Nadzorczej Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Zduńskiej Woli Rada Nadzorcza pozytywnie zaopiniowała projekt Regulaminu.

¹⁵ Uchwałą nr XLVII/440/05 z dnia 29 grudnia 2005 roku uchylono uchwałę nr LVII/659/2002 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 26 września 2002 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu Dostarczania Wody i Odprowadzania Ścieków przez MPWiK sp. z o.o. w Zduńskiej Woli.

prorowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (art. 6 ust. 3 pkt 5 w nawiązaniu do art. 18 uzzw), takich jak: 1) data podjęcia działalności, 2) obszar działalności, 3) warunki wprowadzania ograniczeń dostarczania wody w przypadku wystąpienia jej niedoboru, 4) warunki, zakres, tryb kontroli realizacji zezwolenia i regulaminu, 5) warunki cofnięcia zezwolenia, 6) warunki dotyczące okoliczności, w których zezwolenie może być cofnięte bez odszkodowania.

W §9 ust. 3 wzoru umowy zawarto zapis zgodnie z którym umowa może zostać rozwiązana przez MPWiK bez wypowiedzenia, w przypadku naruszania przez odbiorcę usług postanowień zawartych w §11 umowy tj.: uzzw, Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków (uchwała nr XLVII/440/05), oraz Kodeksu Cywilnego. Z chwilą rozwiązania umowy, Spółka dokonuje odcięcia przyłącza wodociągowego i przyłącza kanalizacyjnego oraz demontuje wodomierz główny. Powyższy zapis stoi w opozycji do art. 8 uzzw gdzie wskazano, że MPWiK może rozwiązać umowę jedynie w enumeratywnie określonych przypadkach, w sytuacji gdy: przyłącze wodociągowe lub kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa, odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrotowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty, jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego, stwierdzono nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych lub pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych¹⁶. Dodatkowo, w §8 ust. 3 wskazano na obowiązek zawiadomienia m.in. odbiorcy usług co najmniej na 20 dni przed planowanym terminem odcięcia dostaw wody o zamiarze oraz o miejscu i sposobie udostępniania zastępczych punktów poboru wody, co w praktyce uniemożliwia rozwiązanie umowy bez okresu wypowiedzenia.

Spółka nie załączała także do zawieranych umów aktualnie obowiązujących taryf lub wyciągów z taryf, zawierających ceny i stawki opłat właściwe dla odbiorcy będącego stroną umowy, jaki to obowiązek wynikał z §21 ust. 3 Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

(dowód akta kontroli str. 248-254, 372-384)

12. Wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych na lata 2012–2016 oraz na lata 2017-2021 nie określały liczby nieruchomości planowanych do podłączenia w danym roku. Wskazywały jedynie długość (mb) planowanej budowy sieci oraz planowane koszty zadania. Zgodnie z wyjaśnieniami Prezesa Zarządu Spółka nie posiada dokładnych informacji o ilości osób podłączonych do sieci wodociągowej (wartości te szacowane są na podstawie ilości nieruchomości niepodłączonych do sieci i ilości osób tam zameldowanych), oraz o ilości nieruchomości w mieście ogółem. Zgodnie z przedstawionymi szacunkami liczba mieszkańców korzystających ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę przekraczała 97%. Według stanu na ostatni dzień roku 2014, 2015 i 2016 i na dzień 31.03.2017 liczba istniejących przyłączy (100% to przyłącza czynne) na terenie Miasta Zduńska Wola wynosiła odpowiednio: 6016szt, 6076szt, 6162szt, 6173szt.

(dowód akta kontroli str. 255-315, 372-384)

¹⁶ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie VI Wydział Cywilny, VIA Ca 861/12 z dnia - 6.12.2012r., Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11.03.2014r. III SK / 6413, Decyzja RŁO I/2015 z dnia 02.01.2015r. Prezesa UOKiK Delegatura w Łodzi, Decyzja nr RKR-24/2012 z dnia 23.07.2012r. Prezesa UOKiK Delegatura w Krakowie,

13. Celem objęcia wszystkich właścicieli nieruchomości lub zarządzających nieruchomościami na terenie miasta zbiorowym zaopatrzeniem w wodę, sporządzając wieloletni plan rozwoju i modernizacji Spółka analizuje sytuację zaopatrzenia w wodę na terenie miasta opierając się m.in. na informacjach uzyskiwanych z Urzędu Miasta Zduńska Wola, a także na wystąpieniach mieszkańców kierowanych bezpośrednio do MPWiK.

(dowód akta kontroli str. 372-384)

14. Projekt wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2012–2016 przekazany został Prezydentowi Miasta Zduńska Wola w dniu 21.10.2011r., a plan na lata 2017-2021 w dniu 21.10.2016r. Projekty te spełniały wymogi o których mowa w art. 21 ust. 1, 2 uzw. Zadania przewidziane w Planach odpowiadały regulacjom wynikającym z dokumentów planistycznych Miasta Zduńska Wola tj. Studium¹⁷ oraz planom zagospodarowania przestrzennego¹⁸. W zakresie zadań polegających na budowie sieci wodociągowej w ulicach: Grzybowej (plan na 2018 rok), Kwiatowej (plan na 2017 rok), Struga (plan na 2018 rok), nieuwzględnionych bezpośrednio w Studium oraz planach zagospodarowania przestrzennego Prezydent Miasta Zduńska Wola wskazał, że tereny te leżą w strefie urbanizacji oznaczonej na mapach jako tereny rozwojowe dla których planowana jest rozbudowa systemu magistral i sieci wodociągowych oraz kanalizacji sanitarnej.

Plany wieloletnie różniły się zarówno w zakresie ilości przewidzianych zadań jak i planowanych kosztów ich realizacji od rocznych planów techniczno-ekonomicznych Spółki, opiniowanych przez Radę Nadzorczą i zatwierdzanych przez Zgromadzenie Wspólników (Prezydenta Miasta). Rozbieżności wynikały przede wszystkim z faktu, iż roczne plany oparte są już o ustalone kosztorysy i projekty budowlane. Dodatkowo, jak wskazał Prezes Zarządu od chwili tworzenia Planu wieloletniego do czasu zakładanej realizacji zadania mija kilka lat i zdarza się, że ponowna analiza prowadzi do rezygnacji z konkretnej budowy.

(dowód akta kontroli str. 258-362, 364-371, 372-384)

15. Do Wieloletniego planu na lata 2012–2016 Prezydent Miasta Zduńska Wola nie zgłaszał uwag i z dniem 30.11.2011 r. Rada Miasta uchwaliła przedmiotowy dokument¹⁹. Zmiany kolejności realizowanych zadań wskutek uzyskania przez Spółkę dofinansowania z POIiŚ²⁰ uwzględniono w aktualizacji Planu²¹.

W Planie na lata 2017-2021, w wyniku ustnej uwagi Prezydenta Miasta przekazanej w trakcie konsultacji, dokonano zmian kolejności realizacji zadań dotyczących kanalizacji sanitarnej w latach 2018 i 2019²².

16. Według Planu na lata 2012–2016 (po aktualizacji) na 2013 r. zaplanowano siedem zadań na kwotę ogółem 5.892 tys. zł, z tego dwa dotyczące budowy wodociągu o długości 1.226 mb (90 tys. zł); na 2014 r. - osiem zadań na kwotę

¹⁷ Uchwała nr XXX/374/12 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 20.12.2012r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Zduńska Wola.

¹⁸ Uchwała nr XVII/167/03 Rady Miasta Zduńska Wola z 27.11.2003r; Uchwała nr XL/292/97 Rady Miejskiej z 25.09.1997r; Uchwała nr XLIX/370/98 Rady Miejskiej z dnia 28.05.1998r; Uchwała nr XXVIII/288/04 Rady Miasta z 25.11.2004r.; Uchwała nr XXIX/304/04 Rady miasta Zduńska Wola z 23.12.2004r.; Uchwała nr XLVI/409/05 Rady Miasta z dnia 24.11.2005r. <http://www.zdunskawola.pl/pl/plany-miejscowe>

¹⁹ Uchwała nr XV/189/11 Rady Miasta Zduńska Wola z 30 listopada 2011 roku.

²⁰ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – umowa dofinansowania zawarta w dniu 11.03.2013r na rozbudowę kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków.

²¹ Uchwała nr XLII/525/13 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 21 listopada 2013 roku.

²² Uchwała nr XXX/231/16 Rady Miasta z 18.11.2016r.

ogółem 8.600 tys. zł, w tym jedno dotyczące budowy wodociągu 600 mb (60 tys. zł) oraz automatyzacja pracy filtrów SUW nr 2 (300 tys. zł); na 2015 r. - 7 zadań na kwotę ogółem 2.376 tys. zł, w tym dwa dotyczące budowy wodociągów 255 mb (26 tys. zł) oraz automatyzacja pracy filtrów SUW2 (150 tys. zł); na 2016 r. - 3 zadania na kwotę ogółem 1.761 tys. zł, w tym jedno dotyczące budowy wodociągu 505 mb (51 tys. zł). Wszystkie koszty związane z budową i modernizacją sieci wodociągowych Spółka planowała pokryć z środków własnych. Plan nie określał konkretnej daty rozpoczęcia i zakończenia inwestycji wskazując jedynie na rok w którym planowana jest realizacja zadania. Większość zadań przewidzianych do realizacji rozpoczęta i zakończona została zgodnie z założeniami. Wyjątek stanowi niepodjęta budowa wodociągu w ul. Wrzosowej (plan na 2015 rok). Ww. zadanie miało na celu poprawę niezawodności funkcjonowania (zamknięcie pierścienia) od czego odstąpiono uznając za pilniejszą wymianę wodociągu zaopatrującego trzy bloki mieszkalne w ul. Partyzantów.

Stwierdzono także znaczne rozbieżności w zakresie długości planowanych do realizacji sieci i kosztów ich realizacji z rzeczywiście wykonanymi mb i poniesionymi nakładami²³: plan ogółem 1.635 mb i 164 tys. zł, wykonanie ogółem 2.758 mb i 253 tys. zł (różnica 1.123 mb i 89 tys. zł). Zgodnie z wyjaśnieniem Prezesa Zarządu Spółki wzrost nakładów w głównej mierze wynikał m.in. z korzystnej sytuacji finansowej Spółki umożliwiającej zwiększenie zakresu robót, pracą w trudnych warunkach atmosferycznych czy też koniecznością wykonania dodatkowych prac projektowych.

Według Planu na lata 2017-2021, na 2017 r. zaplanowano 8 zadań na kwotę ogółem 2.875 tys. zł, w tym budowę dwóch wodociągów o długości ogółem 400 mb (85 tys. zł), na 2018 r. zaplanowano 6 zadań na kwotę ogółem 3.770 tys. zł, w tym budowę dwóch wodociągów o długości ogółem 800 mb (170 tys. zł) oraz budowa instalacji hydrolizy MOS²⁴ za 2 mln zł. Na 2019 r. zaplanowano 6 zadań za kwotę ogółem 4.352 tys. zł, w tym budowę dwóch odcinków wodociągu o długości ogółem 360 mb (72 tys. zł). Na 2020 r. zaplanowano 4 zadania na kwotę ogółem 3.428 tys. zł, a na 2021 r. - 5 zadań na kwotę ogółem 4.952 tys. zł, z których wszystkie dotyczyły gospodarki ściekowej. Łączne nakłady na budowę 1.560 mb sieci wodociągowej zaplanowano w kwocie 327 tys. zł. Zgodnie z Planem wszystkie koszty zadań przewidzianych do realizacji w latach 2017-2021 MPWiK planowało ponieść z środków własnych.

(dowód akta kontroli str. 258-363, 372-384)

17. Spółka nie wywiązywała się z obowiązków wynikających z zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę²⁵ i w okresie objętym kontrolą nie przekazywała Prezydentowi Miasta Zduńska Wola w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku oceny za rok ubiegły w zakresie: częstotliwości, przyczyn i sposobu załatwiania skarg i wniosków wniesionych przez odbiorców usług, częstotliwości, przyczyn i czasu usuwania awarii, wniosków pokontrolnych z przeprowadzonych kontroli zewnętrznych. Pomimo tego w badanym okresie MPWiK nie było kontrolowane przez Prezydenta Miasta Zduńska Wola w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem.

(dowód akta kontroli str. 164-170, 372-384)

²³ Z wyłączeniem niepodjętego zadania budowy sieci wodociągowej w ul. Tkackiej,

²⁴ Miejska Oczyszczalnia Ścieków

²⁵ Pkt 3.2 Decyzji Prezydenta Miasta Zduńska Wola z dnia 28 listopada 2002 roku znak GK.IV.703-1/02,

18. W badanym okresie MPWiK nie było także kontrolowane przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w zakresie przestrzegania warunków pozwolenia wodnoprawnego.

(dowód akta kontroli str. 372-384)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w ww. obszarze stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. Umowy o zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków zawierane przez MPWiK w Zduńskiej Woli nie zawierały wszystkich elementów, wymaganych art. 6 uzw, tj.: procedur i warunków kontroli urządzeń wodociagowych lub przyłączy kanalizacyjnych (art. 6 ust. 3 pkt 4) oraz części ustaleń zawartych w zezwoleniu o którym mowa w art. 18 ww. ustawy (art. 6 ust. 3 pkt 5): 1) daty podjęcia działalności, 2) obszaru działalności, 3) warunków wprowadzania ograniczeń dostarczania wody w przypadku wystąpienia jej niedoboru, 4) warunków, zakresu i trybu kontroli realizacji zezwolenia i regulaminu, 5) warunków cofnięcia zezwolenia, 6) warunków dotyczących okoliczności, w których zezwolenie może być cofnięte bez odszkodowania. Odnosząc się do przyczyn braku w umowach ww. elementów Prezes Zarządu wyjaśnił, (...) *Uprawnienia do kontroli urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych zawarte są w przepisach nadrzędnych (art. 7 Ustawy). Zamieszczenie w umowie szczegółowych procedur kontroli prowadziłoby (...) do rozbudowy treści umowy czyniąc ją przez to mało czytelną. W oznaczeniu stron umowy są podane szczegółowe dane przedsiębiorstwa, w tym KRS, REGON, i NIP, które pozwalają jednoznacznie zidentyfikować firmę, przedmiot działalności, który wynika z nazwy i tytułu umowy, a także inne dane szczegółowe, w tym datę rozpoczęcia działalności. W zakresie art. 18 ust. 6 brak uregulowania na wypadek długotrwałego spadku wydajności dostarczania wody (...). W zakresie art. 18 ust. 8 i 9 brak stosownych zapisów. Naszym zdaniem zapisy te nie wnoszą do umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków żadnych istotnych treści z punktu widzenia odbiorcy. Podobnie jak w przypadku zapisów dotyczących art 18, ust 8,9 uważamy że zakres i tryb kontroli realizacji zezwolenia nie wnosi do umowy z klientem istotnych treści. Natomiast odnośnie kontroli przestrzegania Regulaminu uważamy, że ogólne zapisy umowy, a w szczególności par. 3 - określającego obowiązki przedsiębiorstwa oraz par. 6 - określającego obowiązki Odbiorcy, stanowią w istocie mechanizm kontrolny. Przyjmując, że Regulamin jest znany zarówno przedsiębiorstwu, jak i odbiorcy, obie strony mogą kierować, wnioski, pisma, żądania odnośnie realizacji tych postanowień z uwzględnieniem postanowień rozdziału VIII Regulaminu.*

W ocenie NIK regulacje art. 6 ust. 3 uzw jednoznacznie stanowią o obligatoryjnych elementach umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Celem takiej regulacji, zgodnie z aktualnym orzecnictwem sądowym²⁶, jest ułatwienie konsumentom zapoznania się z pełnymi prawami i obowiązkami wynikającymi z zawartych umów. Dlatego też ustawodawca przesądził w ww. przepisie o tym, że konsument powinien otrzymać bezpośrednio w dokumencie umownym wszelkie informacje określające prawa i obowiązki stron umowy, tak aby ich poszukiwanie było ograniczone do niezbędnego minimum. Dlatego też za nieprawidłowe należy uznać nieumieszczanie w treści zawieranych umów wszystkich postanowień o których mowa w art. 6 ust. 3 uzw.

2. MPWiK niezasadnie poszerzyło katalog przypadków uprawniających do rozwiązywania umów i odjęcia przyłącza wodociagowego, w sposób niezgodny z art. 8 uzw. W zawieranych umowach zawarto zapis zgodnie z którym, Spółka

²⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 06.12.2012r. sygn. VIA Ca 861/12

nabyła możliwość rozwiązania umowy bez wypowiedzenia w przypadkach naruszania przez Odbiorcę usług postanowień ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków, Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków oraz ustawy Kodeks Cywilny. Jednak, zgodnie z art. 8 ww. ustawy Przedsiębiorstwo jest uprawnione do odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza jedynie w czterech enumeratywnie wskazanych przypadkach. Dodatkowo w wyniku przyjętego wzoru umów, Spółka uzyskała uprawnienie do rozwiązywania umów bez wypowiedzenia, w sytuacji gdy art. 8 ust. 3 uzzw nakłada na przedsiębiorstwo obowiązek zawiadomienia odbiorcy usług oraz powiatowego inspektora sanitarnego i Prezydenta Miasta o zamiarze odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego oraz o miejscach i sposobie udostępniania zastępczych punktów poboru wody co najmniej na 20 dni przed planowanym terminem odcięcia dostaw wody. W złożonym wyjaśnieniu Prezes Zarządu Spółki wskazał, że wprowadzając do umów ww. zapis „*Intencją Przedsiębiorstwa było zabezpieczenie się na okoliczność ewidentnego łamania przez odbiorcę postanowień umowy i odnośnych przepisów ustawy np. uporczywego niedopuszczania przedstawicieli przedsiębiorstwa do wykonywania czynności przewidzianych art. 7 ustawy (...) popełnienia przestępstwa przez Odbiorcę usług przez wtłoczenie do sieci wodociągowej za pomocą automatu dozującego szkodliwych lub barwiących substancji czego ustawa nie przewiduje. (...) Zapis ten ma głównie charakter prewencyjny i nigdy nie został wykorzystany.*

W ocenie NIK wprowadzone w §9 pkt 3 i 4, w nawiązaniu do §11 postanowienia umowne stawiają Spółkę w pozycji dominującej umożliwiając w rzeczywistości przekroczenie przez nią jej ustawowych kompetencji, jako dostawcy usług wodociągowych, w zakresie możliwości wstrzymania świadczenia usług w każdym przypadku naruszenia postanowień umowy, Regulaminu i kodeksu cywilnego, a nie tylko w przypadkach wymienionych w art. 8 ust. 1 uzzw. Umowy na zaopatrzenie w wodę, jako niezbędne do prawidłowego funkcjonowania gospodarstw domowych i podmiotów prowadzących działalność gospodarczą stanowią usługi o charakterze użyteczności publicznej. Dlatego też ustawodawca w art. 8 uzzw wprowadził zamknięty katalog przypadków umożliwiających Spółce odcięcie dostaw wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego. MPWiK wprowadziło do treści umów postanowienia mniej korzystne dla konsumenta niż wynika to z przepisów ustawy, umożliwiając także rozwiązanie umowy z odbiorcą usług bez wypowiedzenia, co nie może być utożsamiane z przyznanym uprawnieniem do odcięcia dostawy wody.

3. W sprawozdaniu statystycznym M-06 o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych za lata 2014 – 2016 wykazywano nieprawidłowe długości sieci wodociągowych. Według sprawozdania długość sieci magistralnej w badanym okresie wynosiła 12,4 km i nie ulegała zmianie. Długości sieci rozdzielczej wykazywano następująco [1] za 2014 rok: 121,8 km (w tym na terenie Gminy Zduńska Wola 5,7 km i 1,5 km na terenie Gminy Zapolice); [2] za 2015 rok: 121,2 km, (w tym na terenie Gminy Zduńska Wola 5,7 km i 0,0 km na terenie Gminy Zapolice); [3] za 2016 rok: 123,8 km (w tym na terenie Gminy Zduńska Wola 5,9 km i 1,5 km na terenie Gminy Zapolice). W rzeczywistości, na podstawie dokumentacji źródłowej, w tym umów zawieranych z Gminą Zduńska Wola oraz Gminą Zapolice oraz w wyniku informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że faktyczna długość eksploatowanej sieci w latach objętych kontrolą wynosiła: dla 2014 roku 137,4km; dla 2015 roku 138,3km, dla 2016 roku 138,7 km oraz wg stanu na I kw. 2017 roku 139,8km. W latach 2014 – I kw. 2017r. długość sieci stanowiącej własność MPWiK, znajdującej się na terenie Gminy Zduńska Wola wynosiła 8,9km, sieci eksploatowanej będącej własnością Gminy Zduńska Wola 3,5 km (3.475,35m wg umowy) i sieci

eksploatowanej będącej własnością Gminy Zapolice 6km (5.974,56m wg umowy). Zgodnie z wyjaśnieniem Prezesa Zarządu powyższa nieprawidłowość wynikała z nieuwzględnienia prawidłowej długości sieci eksploatowanej będącej własnością Gminy Zduńska Wola i Zapolice. Dopiero w trakcie czynności kontrolnych w Spółce dokonano ponownego przeliczenia długości sieci i zobowiązano się do wykazywania prawidłowych wartości w sprawozdaniu M-06 za 2017 rok i lata kolejne.

4. Spółka nie wywiązywała się z obowiązków wynikających z zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wydanego decyzją Prezydenta Miasta Zduńska Wola z dnia 28.11.2002r. i nie przedkładała Prezydentowi w terminie do 31 stycznia każdego roku oceny za rok ubiegły w zakresie: częstotliwości, przyczyn i sposobu załatwiania skarg i wniosków wniesionych przez odbiorców usług, częstotliwości, przyczyn i czasu usuwania awarii, wniosków pokontrolnych z przeprowadzonych kontroli zewnętrznych (pkt 3.2). Jak wskazano brak przedkładania corocznych ocen wynika z niedopatrzenia. W złożonym wyjaśnieniu nadmieniono także, że odpowiednie służby Urzędu Miasta nigdy nie zwróciły się z przypomnieniem o obowiązku złożenia takiej oceny.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Do zawieranych umów nie załączano aktualnych taryf, jaki to obowiązek wynikał z Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków²⁷. W złożonym wyjaśnieniu Prezes Zarządu wskazał, że bieżące taryfy umieszczane są na stronie internetowej Spółki i biorąc pod uwagę, że taryfy obowiązują rok, a umowy znacznie dłużej dołączanie wydruku do każdej umowy jest nieuzasadnione ekonomicznie. Wskazać jednak trzeba, że Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków nakłada obowiązek dołączania do umowy aktualnie obowiązującej taryfy lub jej wyciągu, zawierającego ceny i stawki opłat właściwe dla odbiorcy będącego stroną umowy.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w badanym zakresie.

2. Niezawodność dostarczania wody w wystarczającej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem

2.1. Kontrole i monitoring pracy sieci wodociągowej

Opis stanu
faktycznego

1. Źródłem wody wodociągowej w Zduńskiej Woli są wody podziemne pochodzące ze studni głębinowych zlokalizowanych w miejscowości Opiesin. Są to wody czwartorzędowe, czwartorzędowo - kredowe i kredowe. MPWiK eksploatuje obecnie dwa Ujęcia Wody w Opiesinie oraz przepompownię w Karsznicach. Woda doprowadzana jest do ujęć z pięciu studni głębinowych i odprowadzana do odbiorców siecią wodociagową rozdzielczą²⁸.

Długość własnej sieci wodociągowej Spółki, według stanu na 31 marca 2017 r. wynosiła 130,4 km,²⁹ z tego 67,5 km stanowiły rury PCV, 27,4 km rury z żeliwa szarego, 27,1 km rury z PE, 6,3 km rury z żeliwa sferoidalnego i 2,1 km rury stalowe. Struktura wiekowa sieci przedstawiała się następująco: 35 km było w przedziale do 20 lat, 49 8 km - od 21 do 30 lat, 23 km – od 31 do 40 lat, 11,9 km – od 41 do 50 lat, 4,4 km – od 51 do 60 lat i 6,3 km rur miało ponad 80 lat.

(dowód: akta kontroli str. 385)

²⁷ Uchwała nr XLVII/440/05 Rady Miasta Zduńska Wola z 29 grudnia 2005 roku/

²⁸ <http://www.mpwikzdw.com.pl>

²⁹ MPWiK eksploatuje również 3,5 km sieci będącej własnością gminy Zduńska Wola i 6 km sieci będącej własnością gminy Zapolice. Łączna długość eksploatowanej sieci wynosi więc 139,9 km.

2. MPWiK w latach objętych kontrolą tj. 2014 – I kw. 2017r. nie poddawało sieci wodociągowej:

- rocznej okresowej kontroli obiektów budowlanych polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu, o czym mówi art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku upb.
- okresowej, pięcioletniej kontroli polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego oraz jego otoczenia, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 upb;
- okresowej kontroli w zakresie bezpiecznego użytkowania obiektu każdorazowo w przypadku okoliczności, o których mowa w art. 61 pkt 2 upb., w uwagi na fakt, iż nie wystąpiły okoliczności określone w ww. przepisie.

Spółka poddawała pozostałe obiekty budowlane będące jej własnością okresowym rocznym oraz pięcioletnim kontrolom o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1a oraz art. 62 ust. 1 pkt 2 upb z tym, że:

- nieterminowo przeprowadzono ostatnią pięcioletnią kontrolę, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 upb dla wszystkich 26 obiektów budowlanych. Zgodnie z protokołami i zapisami w książkach obiektów budowlanych ostatnia kontrola miała miejsce w dniu 17.03.2017r, a poprzednia w dniu 18.10.2010. Zgodnie z powyższym kontrola pięcioletnia powinna zostać przeprowadzona w 2015 r.
- nie przeprowadzono w 2016 r. dla wszystkich 26 obiektów budowlanych kontroli rocznej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1a upb. Kontrole dla 22 obiektów budowlanych z 26 objętych weryfikacją odbywały się jednego dnia w każdym roku tj.: 24.10.2014 r, 23.10.2015 r. oraz 15.03.2017 r. Z kolei kontrole pozostałych czterech obiektów budowlanych, zgodnie z zapisami protokołów odbyły się w dniach: 27.10.2014 r., 27.10.2015 r. oraz 15.03.2017 r.

(dowód akta kontroli str. 393-395)

3. W badanym okresie Spółka prowadziła monitoring sieci wodociągowej. System monitoringu składał się z sześciu punktów pomiarowych zlokalizowanych w dwóch stacjach uzdatniania wody, w przepompowni wody w Karsznicach oraz w trzech komorach pomiarowych³⁰ oraz szaf sterowniczych. W skład systemu wchodził również komputer z monitorem 40" oraz licencja na program Wonderware. Pomiary ciśnienie wody prowadzono we wszystkich ww. punktach z częstotliwością co 5 sekund, a pomiary natężenia przepływu wody w sieci prowadzono w stacjach uzdatniania wody i przepompowni, również z częstotliwością 5 sekund. Pomiarów szczelności przewodów (kontrola wycieków) – nie prowadzono. W wyjaśnieniu na ten temat Prezes Zarządu stwierdził, że system monitoringu sieci wodociągowej w Spółce w obecnym stanie nie pozwala na bieżącą kontrolę wycieków. Aby prowadzić taką kontrolę należy podzielić sieć na strefy i wyposażyć je w niezbędne pomiary ciśnienia i przepływu. MPWiK prowadzi konsultacje w tym zakresie w celu oszacowania niezbędnych nakładów i zaplanowania realizacji inwestycji.

Wyniki pomiarów przesyłane były w sposób ciągły (drogą radiową lub kablową) do komputerów znajdujących się w dyspozytorni Stacji Uzdatniania Wody Nr 1 oraz w Dziale Technicznym i Sieci Wodociągowo-Kanalizacyjnej w siedzibie Spółki.

³⁰ zlokalizowanych na ulicach: Kilińskiego, Baczyńskiego i Paprockiej,

System monitoringu o wartości 50.550 zł sfinansowano w całości ze środków własnych Spółki i przyjęto na stan środków trwałych w dniu 31.12.2013 r.³¹

W wyniku prowadzonego monitoringu stwierdzono w badanym okresie w trzech miejscach pomiaru (po jednym w 2014, 2015 i 2016 r.) przypadki zbyt niskiego ciśnienia wody. Innych nieprawidłowości monitoring nie wykazał.

Z wyjaśnienia Prezesa Zarządu Spółki wynika, że monitoring swoim zasięgiem obejmuje ok. 80% sieci wodociągowej eksploatowanej przez MPWiK.

(dowód akta kontroli str. 382, 386, 396-399, 768)

4. W Spółce nie określono ekonomicznego poziomu wycieków z sieci, tj. docelowego minimalnego poziomu, do jakiego powinny być ograniczone straty wody w sieci wodociągowej przy najniższych kosztach eksploatacyjnych. W wyjaśnieniu dotyczącym przyczyn nieokreślenia tego wskaźnika Prezes Zarządu Spółki stwierdził, że obecne opomiarowanie sieci nie dostarcza niezbędnych informacji w tym zakresie. Nie rozbudowano systemu monitoringu ponieważ przeznaczono znaczne środki na inne obszary działania Spółki (przyczyny ekonomiczne).

(dowód akta kontroli str. 382)

5. Na podstawie danych Działu Technicznego i Sieci Wodociągowo - Kanalizacyjnej ustalono, że ilość wody pobranej z ujęcia wzrosła z 2053,9 tys. m³ w 2014 r. do 2124,9 tys. m³ w 2015 r. i do 2165,5 tys. m³ w 2016 r., a ilość wody wtłoczonej do sieci odpowiednio z 1526,7 tys. m³ do 1605 tys. m³ i do 1611 tys. m³. Wielkość strat wody liczona jako różnica wody pobranej i wody zużytej przez odbiorców i na potrzeby własne wodociągów³² wzrosła z 432,9 tys. m³ w 2014 r. do 447,1 tys. m³ w 2015 r. i do 458,7 tys. m³ w 2016 r.³³

(dowód akta kontroli str. 387)

Z wyjaśnienia Prezesa Zarządu Spółki wynika, iż w badanym okresie nie podejmowano systemowych działań w celu obniżenia strat wody w sieci wodociągowej. W związku z powyższym Spółka nie poniosła kosztów z tym związanych. Uruchomiony w 2014 r. monitoring sieci wodociągowej pozwala na bieżącą obserwację pracy sieci i szybką reakcję brygad kontrolno-naprawczych na stwierdzone zakłócenia i odchylenia od normy. Z doraźnych działań dotyczących obniżenia strat wody można wymienić: obniżenie ciśnienia na ujęciu o 0,1 bara, czasowe nocne obniżenie ciśnienia w sieci, wprowadzenie systemu analizy strat wody na bazie na standardów IWA opierającego się na obliczeniach wskaźników strat wody.

(dowód akta kontroli str. 382)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

MPWiK Sp. z o.o. w Zduńskiej Woli nie dokonywało okresowych, pięcioletnich kontroli sieci wodociągowych polegających na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego oraz jego otoczenia, jaki

³¹ OT nr 044/13 z dnia 31.12.2013 r.

³² Ilość wody zużytej przez odbiorców wynosiła: 1526,7 tys. m³ w 2014 r., 1605 tys. m³ w 2015 r. i 1611,5 tys. m³ w 2016 r., ilość wody zużytej na potrzeby własne wodociągu wynosiła: 1526,7 tys. m³ w 2014 r., 1605 tys. m³ w 2015 r. i 1611,5 tys. m³ w 2016 r.,

³³ Procentowa wielkość strat wynosiła: 21,08 % w 2014 r., 21,04 % w 2015 r. i 21,19 % w 2016 r., a wielkość strat wody na 1 km sieci odpowiednio: 3,15, 3,23 i 3,31,

obowiązek nakłada art. 62 ust. 1 pkt 2 upb. Dyrektor ds. Techniczno – Eksploatacyjnych wskazał, że brak kontroli wynika w ocenie Spółki z brzmienia art. 29 ust. 1 pkt 19a upb, który zwalnia Przedsiębiorstwo z przeprowadzania kontroli okresowych rocznych i pięcioletnich.

Spółka nie dokonała także w wymaganym terminie (2015 rok) kontroli okresowej pięcioletniej polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego oraz jego otoczenia dla pozostałych 26 obiektów budowlanych i sieciowych będących własnością przedsiębiorstwa oraz nie dokonała w 2016 roku kontroli rocznej okresowej polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu, dla wszystkich 26 ww. obiektów budowlanych.

Zdaniem NIK, art. 29 ust. 1 pkt 19 upb, w nawiązaniu do art. 62 ust. 2 ww. ustawy, zwalnia właścicieli sieci wodociągowej z rocznej kontroli okresowej tej sieci (przewodów i urządzeń), nie zwalnia natomiast z obowiązku kontroli obiektów budowlanych funkcjonujących na sieci (pompownie, zbiorniki wody) oraz obiektów wodociagowych funkcjonujących w obszarze zasilania sieci (ujęcia wody, stacje uzdatniania wody, zbiorniki wody). Zwolnienie to nie dotyczy także pięcioletnich kontroli sieci wodociagowych, których obowiązek przeprowadzania spoczywa na właścicielu sieci.

2.2. Awarie na sieci wodociągowej

*Opis stanu
faktycznego*

6. Liczba awarii, które wystąpiły w latach 2016 r. i w I kwartale 2017 r. wynosiła odpowiednio 181 i 61, a wskaźnik intensywności awarii: 1,30 awarii rocznie na 1 km sieci i 0,44 awarii kwartalnie na 1 km sieci. Danymi dotyczącymi awarii, które miały miejsce w 2015 r. Spółka nie dysponowała. W wyjaśnieniu na ten temat Przewodniczący Zarządu Spółki stwierdził, że pracownik odpowiedzialny za prowadzenie rejestru awarii nie wywiązywał się dobrze z tego obowiązku. Od 2016 roku zajmuje się tym inny pracownik i prowadzi to w sposób umożliwiający prowadzenie analiz. W latach 2016-I kwartał 2017 najczęściej ulegały awarii wodomierze, hydranty i połączenia przewodów, natomiast miejscami najczęstszych awarii były przyłącza wodociągowe i przewody rozdzielcze. Głównymi przyczynami awarii były wady materiałowe lub długotrwały okres użytkowania. Większość awarii na sieci wodociągowej wystąpiła na rurociągach żeliwnych. Skutkami awarii były przerwy w dostawie wody, straty wody, uszkodzenia nawierzchni i terenów zielonych, zalanie nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 383,389,400-402)

7. Maksymalny i minimalny czas (w godzinach) trwania awarii w 2016 r. i w I kw. 2017 r. oraz średni czas awarii w danym roku, wyliczony z sumy wszystkich czasów trwania awarii (wymagających zamknięcia przepływu wody na odcinku sieci, na którym te awarie wystąpiły) podzielonej przez ich liczbę wynosił w 2016 r.: 14,5, 3 i 8,22 oraz w I kwartale 2017 r.: 15,0, 4 i 8,88³⁴.

(dowód akta kontroli str. 390)

8. W badanym okresie nie wystąpiły przypadki długotrwałej przerwy w dostawie wody (trwającej ponad dobę) spowodowanej awarią.

(dowód akta kontroli str. 383)

³⁴ za 2015 r., - brak danych w zakresie ilości awarii

9. Wszystkie awarie, które miały miejsce w badanym okresie usuwane były przez Spółkę we własnym zakresie.

(dowód akta kontroli str. 383)

10. W przypadku usuwania awarii hydrantów, zasuw, połączeń ruruciągów (za pomocą doszczelniaczy) oraz pęknięć wodociągów (za pomocą opasek trójdzielnych) nie dochodzi do zagrożenia zanieczyszczenia sieci wodociągowej. Każdorazowo po usunięciu awarii odcinek sieci, którego awaria dotyczy jest płukany poprzez otwarcie hydrantów do momentu wypływu czystej wody (ocena wizualna). W przypadku awarii Spółka nie uzgadniała miejsca, częstotliwości ani zakresu badania wody przez PPIS.

(dowód akta kontroli str. 383)

11. Nie stwierdzono w badanym okresie innych niż awaria powodów braku wody w sieci lub jej obniżonego ciśnienia. W przypadku dużych rozbiorów wody w celu zapobieżenia spadkowi ciśnienia podnosi się jego wartość na ujęciu wody.

(dowód akta kontroli str. 383)

12. W celu zmniejszenia awaryjności, a także w celu skrócenia czasu usuwania awarii w Spółce podejmowano następujące przedsięwzięcia:

- regulacja ciśnienia w sieci, obniżenie nocne do 0,3 MPa, normalnie 0,35 MPa, podwyższanie ciśnienia przy podwyższonym rozbiorze w oparciu o wartości ciśnień w sieci odczytane z monitoringu. Przedsięwzięcie praktycznie bez kosztów. Trudno określić efekty z uwagi na fakt, że sieć pracuje w tym trybie od 2010 r.,
- naprawy zapobiegawcze przy okazji remontów ulic na terenie miasta,
- renowacja rurociągu tłocznego ze studni nr 6. Wykonano w 2010 roku za kwotę 361,8 tys. zł. Od tego czasu nie było żadnej awarii, do momentu renowacji dokonano ponad 10 napraw w poprzedzających latach.
- zakup sprawniejszego sprzętu budowlanego koparka, koparko-ładowarka. Koparka zakupiona w 2008 roku za kwotę 421,8 tys. zł koparko-ładowarka zakupiona w 2014 roku za kwotę 284,1 tys. zł. Efekty polegały na skróceniu czasu usuwania awarii, nie ponoszeniu wysokich kosztów naprawy starego sprzętu.

Na ww. przedsięwzięcia wydatki sfinansowano ze środków własnych.

(dowód akta kontroli str. 383)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność w zbadanym zakresie

3. Zapewnienie wymaganej jakości wody

3.1. Badania jakości wody

Opis stanu
faktycznego

1. Wewnętrzne zasady dotyczące monitorowania jakości wody zostały ustalone w Zarządzeniu Nr 8/2007 z dnia 20 sierpnia 2007 r. Prezesa Zarządu Spółki w sprawie ustalenia wzorów zleceń wewnętrznych wymaganych procedurą ogólną Laboratorium MPWiK w Zduńskiej Woli. W załączniku nr 1 do powyższego Zarządzenia ustalono wzór zlecenia od Wydziału Ujęć Wody do Laboratorium, a w załączniku nr 3 od Działu Technicznego i Sieci Wodociągowo-Kanalizacyjnej do Laboratorium. We wzorach tych określono rodzaj próbki, miejsce poboru próbek, zakres badań oraz częstotliwość. Zasady te obowiązywały również w badanym

okresie. W styczniu każdego roku ww. Działy Spółki opracowywały nowe zlecenia i przedstawiały do akceptacji Kierownikowi Laboratorium.

(dowód akta kontroli str. 439-484)

2. Według danych Laboratorium Spółki liczba punktów poboru wody próbek wody do badań i częstotliwość ich pobierania w latach 2015 - I kwartał 2017 r. w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody była niezmienna i wynosiła:

- badania wody pobranej z ujęcia – 6 punktów, 1 x tydzień,
- badania wody podawanej do sieci po uzdatnieniu - 2 punktów, 2 x tydzień,
- badania wody na sieci wodociągowej - 27 punktów, 1 x tydzień,
- badania wody u odbiorców wody (w lokalach użytkowych) - 26 punktów, 1 x tydzień,

Każdorazowo w grudniu roku poprzedniego Spółka jako producent i dostawca wody poprzez wodociąg publiczny uzgadniał na dany rok z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Zduńskiej Woli (zwanym dalej „PPIS”) ww. stałe punkty czerpalne i harmonogram pobierania próbek wody do badań.

(dowód akta kontroli str. 391, 431-438)

3. W latach 2015 r. - I kwartał 2017 r. zakres badań wody w ramach monitoringu kontrolnego (MK) i monitoringu przeglądowego (MP) był zgodny z wytycznymi i załącznikami aktualnie obowiązującego rjws. Terminy monitoringów w poszczególnych latach zostały uzgodnione z PPIS w Zduńskiej Woli i zaakceptowane.

(dowód akta kontroli str. 407, 431-438)

4. Substancje promieniotwórcze były badane w roku 2015 w czterech próbkach wody uzdatnionej z wodociągu publicznego Zduńska Wola podczas monitoringu przeglądowego (MP). Określono wówczas Całkowitą Dopuszczalną Dawkę w [mSV/rok], która w każdej próbce była poniżej 0,030 przy wartości dopuszczalnej 0,10

W roku 2017 próbka wody surowej przy okazji MP w dniu 15.05.2017 r. została pobrana do badań zawartości substancji promieniotwórczych. Badania są w toku i wyniki będą po około 60 dniach od daty pobrania.

(dowód akta kontroli str. 407, 485-488)

5. Pobór próbek do badań oraz wykonywanie badań wody w ramach kontroli wewnętrznej realizowało własne laboratorium badawcze będące w strukturze organizacyjnej MPWiK. Laboratorium posiadało Certyfikat Akredytacji nr 1045 wydany w dniu 1 czerwca 2009 r. przez Polskie Centrum Akredytacji. Aktualny Certyfikat ważny jest do dnia 31.05.2021 r. Laboratorium wykonuje badania fizyczno-chemiczne wody, ścieków i osadów ściekowych oraz badania mikrobiologiczne na potrzeby własne Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 422-430)

6. W badanym okresie PPIS w Zduńskiej Woli wydawał dla Laboratorium MPWiK decyzje³⁵ zatwierdzające na dany rok kalendarzowy udokumentowany system jakości prowadzonych badań wody uprawniający laboratorium do wykonywania badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie parametrów fizyko-

³⁵ Decyzja PPIS nr 11/15 z dnia 19 stycznia 2015 r., Decyzja PPIS nr 214/15 z dnia 21 grudnia 2015 r., Decyzja PPIS nr 181/2016 z dnia 12 grudnia 2016 r.,

chemicznych.

W uzasadnieniu powyższych decyzji podano, że dokonany przegląd dokumentacji dotyczącej zestawienia wyników i oceny badań biegłości, charakterystyk zgłoszonych metod akredytowanych wykazał poprawność działania systemu jakości prowadzonych badań wody przeznaczonej do spożycia w zakresie parametrów fizykochemicznych. Ponadto stwierdzono, że osoby zatrudnione w laboratorium pobierające próbki wody do badań posiadają zaświadczenia potwierdzające przeszkolenie przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 489-494)

7. Badania wody dla celów wewnętrznej kontroli miały miejsce dwa razy w tygodniu: we wtorek badania fizykochemiczne i badania w zakresie mikrobiologii (ujęcia wody i końcówki na sieci wodociągowej) i w piątek badania fizykochemiczne (ujęcia wody). Wyniki tych badań Laboratorium przekazuje niezwłocznie działom spółki składającym wewnętrzne zlecenie roczne na te badania (TU, TS). Analiza losowo wybranej dokumentacji zawierającej komplet sprawozdań z badań w ramach monitoringu kontrolnego za IV kwartał 2016 r. i przekazanej do PPIS w Zduńskiej Woli wykazała, że zachowany został termin określony w § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z 2015 r.

(dowód akta kontroli str. 407-421)

8. 9. 10. W badanym okresie nie wystąpiły przypadki przekroczenia parametrów jakości wody określonych w ww. rozporządzeniach Ministra Zdrowia dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

(dowód akta kontroli str. 495-560)

3.2. Ocena jakości wody

*Opis stanu
faktycznego*

11. W 2015 r. i 2016 r. Spółka przeprowadziła w ramach kontroli wewnętrznej po cztery badania wody (trzy w zakresie monitoringu kontrolnego i jedno w zakresie monitoringu przeglądowego), a w I kwartale 2017 r. jedno badanie w ramach monitoringu kontrolnego. W badanym okresie PPIS w Zduńskiej Woli na podstawie sprawozdań z ww. badań wydał trzy decyzje³⁶ stwierdzające przydatność wody do spożycia przez ludzi korzystających z wodociągu publicznego w Zduńskiej Woli. Badania wykazały, że nie zostały naruszone wymagania higieniczno-zdrowotne w zakresie przebadanych parametrów określonych w rjws.

(dowód akta kontroli str. 392, 552-560)

12. W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki warunkowej przydatności wody do spożycia.

(dowód akta kontroli str. 769)

13. Nie wystąpiły również w badanym okresie przypadki stwierdzenia przez PPIS braku przydatności wody do spożycia.

(dowód akta kontroli str. 769)

³⁶ Decyzja PPIS nr 7/15 z dnia 12 stycznia 2015 r., Decyzja PPIS nr 223/15 z dnia 29 grudnia 2015 r., Decyzja PPIS nr 171/2016 z dnia 6 grudnia 2016 r.,

14. Spółka nie występowała do Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego za pośrednictwem PPIS z wnioskiem o zgodę na odstępstwo od wymagań chemicznych jakim powinna odpowiadać woda.

(dowód akta kontroli str. 769)

15. W związku z powyższym PPIS nie wydawał decyzji wyrażającej zgodę na odstępstwa jakim powinna odpowiadać woda.

(dowód akta kontroli str.769)

16. W badanym okresie wystąpiły okoliczności, które mogły spowodować zmianę jakości wody. Dotyczyło to głównie awarii, których usunięcie polegało na konieczności wymiany odcinka rurociągu lub wymiany zasuwy bądź węzła hydrantowego. Każdorazowo po usunięciu awarii odcinek sieci, którego awaria dotyczy jest płukany poprzez otwarcie hydrantów do momentu wypływu czystej wody (ocena wizualna). W 2016 r. wystąpiło 16 tego typu awarii, a w I kwartale 2017 r. jedna.

W przypadku ww. awarii Spółka nie uzgadniała z PPIS miejsca, częstotliwości ani zakresu badania wody.

Biorąc pod uwagę, że parametry wody spełniały wymagania określone w stosownych przepisach Spółka nie przeprowadzała działań naprawczych.

(dowód akta kontroli str. 403)

17. W badanym okresie woda wodociągowa podlegała badaniom PPIS wykonywanym w ramach monitoringu jakości wody prowadzonej przez organy PIS. W listopadzie, bądź w grudniu roku poprzedniego PPIS w Zduńskiej Woli przekazywał Spółce roczny własny harmonogram poboru próbek wody. Na rok 2015 ustalono 4 terminy poboru próbek (3 w zakresie MK i 1 w zakresie MP), na 2016 r. również 4 terminy poboru próbek (2 w zakresie MK i 2 w zakresie MP), a na 2017 r. 3 terminy (2 w zakresie MK i 1 w zakresie MP).³⁷ W wyniku badań ww. próbek PPIS nie stwierdził jakości wody warunkowo przydatnej bądź nieprzydatnej do spożycia przez ludzi.

(dowód akta kontroli str. 431-438)

18. Woda ujmowana (surowa) pobierana jest z dwóch ujęć wody zaopatrywanych przez pięć studni głębinowych i badana przez własne Laboratorium Spółki. Zakres i częstotliwość badania wody wynikał z rocznych zleceń wewnętrznych skierowanych przez Wydział Ujęć Wody (TU) do Laboratorium. Częstotliwość badań w pełnym zakresie ustalono 1 raz na kwartał, a badania w zakresie liczby bakterii grupy coli 1 raz na tydzień (w każdy wtorek). Analiza przedstawionych za okres 2015-I kwartał 2017 r. raportów z badań nie wykazała ponadnormatywnych zanieczyszczeń ujmowanej wody.

(dowód akta kontroli str. 448-484, 562-667)

19. MPWiK w latach 2015 i 2016 nie podejmowało żadnych działań w celu poprawy jakości ujmowanej wody z uwagi na fakt, że jej jakość na przestrzeni badanego okresu nie budziła zastrzeżeń.

(dowód akta kontroli str. 404)

³⁷ Terminy na 2015 r.: 25.02.2015 r. (MK), 22.04.2015 r. (MK), 22.06.2015 r. (MP), 18.11.2015 r. (MK), terminy na 2016 r.: 20.04.2016 r. (MK), 27.06.2016 r. (MP), 16.11.2016 r. (MK), 8.12.2016 r. (MP), terminy na 2017 r.: 19.04.2017 r. (MK), 26.06.2017 r. (MP), 15.11.2017 r. (MK),

20. Technologia uzdatniania ujmowanej wody przedstawiała się następująco:

Stacja Uzdatniania Wody nr 1

Woda surowa z trzech ujęć podziemnych doprowadzona zostaje rurociągami do stacji uzdatniania wody nr 1 znajdującej się w miejscowości Opiesin. Woda w pierwszym etapie zostaje doprowadzona do napowietrzalni otwartej gdzie za pomocą dysz typu białostockiego dokonuje się nasycenie tlenem. Z dysz woda spada do kręgów żelbetonowych, skąd przelewa się do koryta odgazowania i cienką warstwą spływa do komory reakcji. Podczas spływu korytem dokonuje się odgazowania wody z dwutlenku węgla, siarkowodoru i innych gazów zawartych w wodzie surowej. W komorze reakcji następuje nasycenie wody tlenem. Z komory reakcji woda siłą grawitacji spływa do 7 filtrów, które znajdują się na hali stacji uzdatniania wody. Wypełnieniem filtrów jest piasek kwarcowy oraz złoża katalityczne. W filtrach następuje usunięcie nadmiernej ilości żelaza i manganu. Z filtrów woda jest transportowana do zbiorników retencyjnych. Na rurociągu doprowadzającym wodę z filtrów do zbiorników retencyjnych dozowany jest podchloryn sodu, w celu dezynfekcji wody. Wodę pitną do miejskiej sieci wodociągowej tłoczą cztery pompy 2-go stopnia. Cały proces technologiczny przebiega w sposób automatyczny. Dodatkowo w sposób ciągły kontrolowana jest zawartość chloru wolnego w wodzie zasilającej sieć miejską oraz mętność wody dopływającej do zbiorników retencyjnych.

Stacja Uzdatniania Wody nr 2

Woda surowa z dwóch ujęć podziemnych doprowadzona zostaje rurociągami do Stacji Uzdatniania wody nr 2 znajdującej się w miejscowości Opiesin. Woda doprowadzona zostaje w pierwszym etapie do czterech aeratorów ciśnieniowych znajdujących się na hali filtrów. Z aeratorów woda przepływa do czterech filtrów ciśnieniowych w ten sposób, że dla każdego aeratora przyporządkowany jest jeden filtr. W filtrach następuje usunięcie nadmiernej ilości żelaza i manganu. Z filtrów woda jest transportowana do zbiorników retencyjnych. Na rurociągu doprowadzającym wodę z filtrów do zbiorników retencyjnych dozowany jest podchloryn sodu, w celu dezynfekcji wody. Wodę pitną do miejskiej sieci wodociągowej tłoczą cztery pompy 2-go stopnia. Podobnie jak na stacji nr 1 cały proces technologiczny przebiega w sposób automatyczny. Dodatkowo w sposób ciągły kontrolowana jest zawartość chloru wolnego w wodzie zasilającej miasto oraz mętność wody dopływającej do zbiorników retencyjnych.

(dowód akta kontroli str. 384,)

21. W badanym okresie MPWiK nie wprowadzało zmian w stosowanej technologii uzdatniania wody.

(dowód akta kontroli str. 404)

22. Na obu SUW nie stosuje się żadnych środków chemicznych w procesie uzdatniania wody. Do dezynfekcji wody stosowany jest podchloryn sodu, który jest dawkowany automatycznie w zależności od przepływu wody. Zawartość wolnego chloru w wodzie jest kontrolowana w sposób ciągły przez urządzenia pomiarowe, a dodatkowo dwa razy w tygodniu przez zakładowe laboratorium. Spółka nie dysponowała oceną higieniczną wydaną przez PPIS na stosowany w procesie dezynfekcji podchloryn sodu. Natomiast każdorazowa dostawa do Spółki tego związku posiadała stosowny atest.

(dowód akta kontroli str. 384, 404)

3.3. Informowanie konsumentów o jakości wody

Opis stanu
faktycznego

23. Informacje o jakości wody dostarczanej do sieci wodociągowej MPWiK przekazywało konsumentom za pomocą strony internetowej³⁸, po otrzymaniu z laboratorium zbiorczych wyników badań wody, wewnętrznych jak i przeprowadzonych przez PPIS. Informacje te zawierały wskaźniki fizyko-chemiczne oraz dane bakteriologiczne dla SUW1, SUW2 oraz przepompowni w Karsznicach.

(dowód akta kontroli str. 668-679)

24 i 25. Z uwagi na fakt, iż w okresie 2015 – 31.03.2017 r. nie stwierdzono niespełniania przez wodę wymagań określonych w rjws, informacje przekazywane konsumentom nie obejmowały tego zagrożenia.

W związku z powyższym Spółka nie uzgadniała z PPIS treści informacji w zakresie przekraczania dopuszczalnych wartości parametrów jakości wody oraz związanych z nimi zagrożeń zdrowotnych, możliwości poprawy jakości wody przy użyciu środków dostępnych dla konsumentów i zaleceń mających na celu minimalizację zagrożenia dla zdrowia ludzkiego.

(dowód akta kontroli str. 552-560)

3.4. Działania na rzecz poprawy jakości wody wodociągowej i zapewnienie jej bezpieczeństwa

Opis stanu
faktycznego

26. Zgodnie z wyjaśnieniem Prezesa Zarządu w trakcie realizacji zadania dostarczania wody wymaganej jakości Spółka nie napotykała na problemy przy normalnej pracy stacji uzdatniania i sieci. Jedynie po krótkotrwałych postojach awaryjnych sieci występowała konieczność płukania jej odcinków.

(dowód akta kontroli str. 383)

27. W okresie objętym kontrolą do MPWiK Sp. z o.o. nie wpłynęły żadne pisemne skargi na złą jakość wody. Jak wskazał Prezes Zarządu w sporadycznych przypadkach interwencji telefonicznych w sprawie tzw. „brudnej wody” występującej po awariach sieci, Spółka natychmiast podejmowała działania polegające na płukaniu sieci wodociągowej. W MPWiK nie jest prowadzona odrębna ewidencja skarg i wniosków oraz dokumentacji ich załatwiania. Wszystkie pisma od odbiorców rejestrowane są w rejestrze ogólnym.

(dowód akta kontroli str. 164-170, 372-384)

28. MPWiK Sp. z o.o. nie podejmowało systemowych działań adresowanych do odbiorców wody wodociągowej, mających na celu utrzymanie dobrej jakości wody wodociągowej na wypływie z zaworu czerpalnego u odbiorcy. Pracownicy podczas bieżących kontaktów z odbiorcami podkreślają istotny wpływ stanu wewnętrznej instalacji na jakość wody pobieranej z zaworów końcowych. W Spółce nie jest prowadzony rejestr podejmowanych działań w tym zakresie.

(dowód akta kontroli str. 372-384)

29. W celu ochrony obiektów i urządzeń mających istotne znaczenie dla funkcjonowania aglomeracji miejskich, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska³⁹ ustalono zasady

³⁸ <http://www.mpwikzdw.com.pl/badania/>

³⁹ art. 5 ust. 2 pkt 3a ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia (Dz.U. z 2016r. poz. 1432 ze zm.)

ochrony dwóch ujęć wody oraz pompowni wody w Karsznicach uregulowane w Planie Ochrony Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Zduńskiej Woli⁴⁰. Obiekty te wpisane zostały do prowadzonej przez Wojewodę ewidencji obszarów, obiektów i urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie⁴¹.

(dowód akta kontroli str. 680-705)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagi kontroli dotyczyły nieprowadzenia ewidencji skarg i sposobu ich załatwienia. Zgodnie bowiem z pkt 3.1 zezwolenia wydanego przez Prezydenta Miasta Spółka jest zobowiązana do prowadzenia dokumentacji jakości świadczonych usług, m.in. obejmującej ewidencję skarg i wniosków oraz dokumentację ich załatwiania.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności w przedstawionym zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka nie uzgadniała z PPIS miejsca, częstotliwości i zakresu badania wody każdorazowo po wystąpieniu awarii, pomimo obowiązku wynikającego z § 5 pkt 7 w związku z pkt. 1 lit. c rjws,
2. Spółka nie posiadała oceny higienicznej wydanej przez PPIS dla podchlorynu sodu stosowanego w procesie uzdatniania wody, co stanowiło naruszenie art. 12 ust. 2 uzzw.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Spółki w zakresie zapewnienia odpowiedniej jakości wody.

4. Prawdliwość ustalania cen za wodę wodociągową

4.1. Kalkulacja i zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę

Badania w zakresie prawidłowości ustalania cen za wodę wodociągową przeprowadził Pan Grzegorz Gałabuda powołany na podstawie art. 49 ust.1 i 2 ustawy o NIK w charakterze biegłego w dziedzinie ekonomiki przedsiębiorstw wodociągowo - kanalizacyjnych.

(dowód akta kontroli str. 11)

Na podstawie przedstawionego sprawozdania z przeprowadzonych badań ustalono co następuje:

Opis stanu
faktycznego

1. Podstawowe dane finansowe MPWiK w Zduńskiej Woli Sp. z o.o. w latach 2014-2016 przedstawiały się następująco⁴² (w zł, za cały rok lub na koniec okresu):

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wartość aktywów/pasywów	79.385.759,50	78.600.404,24	84.559.134,07
Kapitał podstawowy	41.427.600,00	41.427.600,00	41.427.600,00
Kapitał zapasowy	12.129.246,95	12.129.246,95	12.184.831,91
Rachunek zysków i strat (ogółem)	261.933,64	151.584,96	85.882,96

⁴⁰ Plan ochrony zatwierdzony przez Prezesa Zarządu oraz uzgodniony z Komendantem Wojewódzkim Policji w Łodzi z dniem 18 marca 2009 roku (Decyzja Wojewody Łódzkiego nr ZK-III-5259/2/05 poz. 204), aneksowany w dniu 31 grudnia 2009 roku oraz w dniu 26 marca 2014 roku.

⁴¹ Decyzja nr ZK-III-5259-D-9-2005 Wojewody Łódzkiego z dnia 8 września 2005 roku.

⁴² Źródło: sprawozdania finansowe spółki za lata 2014-2016.

Stan środków pieniężnych na koniec okresu	10.559.549,25	5.718.602,69	12.994.614,97
Przychody ze sprzedaży	15.178.545,18	15.875.355,59	16.748.437,23
- w tym: przychody ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę	4.142.517,94	4.358.411,44	4.377.332,65
Koszty działalności operacyjnej	15.479.512,32	16.328.628,05	17.365.637,59
Zysk (strata) ze sprzedaży	-300.967,14	-453.272,46	-617.200,36

Jak podano wcześniej Spółka wykonuje zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie trzech gmin: miasta Zduńska Wola, gminy Zduńska Wola oraz gminy Zapolice. Zgodnie z zawartymi umowami, Spółka użytkuje odpłatnie urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne będące własnością gmin Zduńska Wola i Zapolice. Wynikające z tych umów wzajemne rozliczenia ujęte zostały w księgach rachunkowych.

Spółka w badanym okresie nie występowała do żadnej z obsługiwanych gmin o dodatkowe środki na realizację zadań związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę. Spółka nie otrzymywała dofinansowania na cele rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych, nie była również uchwalana ani przekazywana dopłata do cen wody, o której mowa w art. 24 ust. 6 uzzw.

(dowód akta kontroli str. 770-771)

2. Spółka posiadała wyodrębniony system rachunkowości służący do ewidencji zdarzeń gospodarczych w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz posiadała zatwierdzone zasady (politykę) rachunkowości, o których mowa w art. 10 ustawy o rachunkowości⁴³. Analiza przedstawionej dokumentacji księgowej wykazała, że zgodnie z art. 20 ust. 5 uzzw umożliwia ona: wydzielenie kosztów stałych i zmiennych, przychodów związanych z poszczególnymi rodzajami działalności przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a także w odniesieniu do poszczególnych taryf; ustalenie kosztów związanych z działalnością inwestycyjną w poprzednim roku obrachunkowym; dokonanie alokacji niezbędnych przychodów według taryfowych grup odbiorców usług.

(dowód akta kontroli str. 771)

3. Wniosek o przedłużenie czasu obowiązywania dotychczasowych taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na okres 01.01.2015-31.12.2015 został złożony w dniu 17.10.2014 r., tj. z zachowaniem ustawowego wymogu 70 dni przed wejściem taryf w życie (zgodnie z art. 24 ust. 2 uzzw).

Do wniosku dołączono wszystkie wymagane przepisami załączniki, tj. informacje dotyczące zakresu świadczonych usług oraz warunków ekonomicznych uzasadniających przedłużenie obowiązywania dotychczasowych taryf (zgodnie z art. 24 ust. 9b i 9c uzzw).

Wnioski o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na lata 2016-2017 zostały złożone z zachowaniem ustawowego wymogu 70 dni przed wejściem taryf w życie. Do wniosków dołączono wymagane przepisami załączniki (zgodnie z § 19 Rozporządzenia MB w sprawie taryf).

(dowód akta kontroli str. 772-773)

⁴³ Ustawa z dnia 29 września 1994 r o rachunkowości (Dz.U z 2016 r. poz.1047 ze zm.)

4. Zgodnie z wymogami § 4 ust. 1 Rozporządzenia MB w sprawie taryf, Spółka zamieściła we wszystkich badanych taryfach wymagane przepisami elementy, tj: rodzaje prowadzonej działalności, rodzaj i strukturę taryfy, taryfowe grupy odbiorców usług, rodzaje i wysokość cen (Spółka nie stosuje stawek opłaty abonamentowej), warunki rozliczeń z uwzględnieniem wyposażenia nieruchomości w przyrządy i urządzenia pomiarowe, warunki stosowania cen i stawek opłat.

Zgodnie z § 14 ww. Rozporządzenia, Spółka prawidłowo dokonała wyboru struktury i rodzaju taryfy, uwzględniając:

- w zależności od przyjętego rodzaju taryfy dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług: taryfę niejednolitą - zawierającą różne dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców ceny za dostarczoną wodę;
- w zależności od struktury taryfy: taryfę jednoczonową - zawierającą cenę odniesioną do 1 m³ dostarczanej wody, bez stawki opłaty abonamentowej.

W związku z powyższym, w okresie objętym analizą taryfa nie zawierała i nie zawiera stawek opłaty abonamentowej, o której mowa w § 5 pkt 2 ww. Rozporządzenia.

(dowód akta kontroli str. 773-774)

5. W żadnej z badanych taryf Spółka nie uwzględniła stawki opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowych, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa, określonej w § 5 pkt 7 Rozporządzenia MB w sprawie taryf. Spółka pobierała opłaty dodatkowe (nie objęte taryfą i nie wchodzące w zakres zbiorowego zaopatrzenia w wodę): za wydanie warunków technicznych, uzgodnienie dokumentacji oraz odbiór przyłącza. Koszty tych czynności nie były wliczane do taryf.

(dowód: akta kontroli str. 774-775)

6. Spółka ustalając poziom niezbędnych przychodów w taryfach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na lata 2016-2017 (w 2015 r. obowiązywały taryfy przedłużone z 2014 r.) uwzględniała wysokość kosztów eksploatacji i utrzymania w kwocie odpowiednio 4.631 tys. zł i 4.645 tys. zł, w tym amortyzacja w wysokości 754 tys. zł i 733 tys. zł oraz opłaty środowiskowe 160 tys. zł i 162 tys. zł.⁴⁴

Spółka nie uwzględniała w kalkulacjach podwyższonych opłat za pobór wód. Jak wynika z powyższego zestawienia, do niezbędnych przychodów nie przyjmowała także: rat kapitałowych ponad wartość amortyzacji, odsetek, należności nieregularnych, marży zysku.

(dowód: akta kontroli str. 775-776)

7. Przedstawione przez Spółkę wydruki z ewidencji księgowej potwierdzają, że wykonanie kosztów eksploatacji i utrzymania za rok obrachunkowy poprzedzający wprowadzenie nowych taryf przygotowane zostało rzetelnie i w oparciu o rzeczywiste dane. W dwóch analizowanych okresach taryfy nie zmieniają się (2015 i 2016), natomiast zmian wysokości cen w 2017 r. wynosi 5,17% i 5,8% (dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców). Uzasadnienie zmiany warunków ekonomicznych w czasie obowiązywania nowych taryf zostało opisane pobieżnie, ale wystarczająco. Uwzględniono tam m.in. skutki ekonomiczne związane z ponoszeniem wydatków na rozwój i modernizację urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych.

⁴⁴ Źródło: wnioski o zatwierdzenie taryf spółki za lata 2015-2017.

Podstawą do ustalenia poziomu planowanych kosztów eksploatacji i utrzymania było wykonanie kosztów za poprzedni rok obrotowy poprzedzający wprowadzenie nowych taryf. W przypadku MPWIK w Zduńskiej Woli były to dane za okres od 01.10 poprzedniego roku do 30.09 roku, w którym składany był wniosek taryfowy. Przyjęcie takiego okresu było zgodne z obowiązującymi przepisami, w szczególności § 2 pkt 7, a także § 7 ust. 1 oraz § 8 Rozporządzenia MB.

(dowód akta kontroli str. 776)

8. Wartości niezbędnych przychodów w latach 2016-2017 wyniosła odpowiednio 4.631 tys. zł i 4.645 tys. zł. Składniki niezbędnych przychodów wykazano w pkt 6 wystąpienia.

Zgodnie z § 8 ust. 1 Rozporządzenia MB w sprawie taryf, Spółka prawidłowo przyjęła do kalkulacji cen na 2017 r. wskaźniki: średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w wys. 1,3% oraz wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu w wys. 1,6%. Ceny w latach 2015-2016 nie zmieniały się.

Przedsiębiorstwo nie użytkowało nieodpłatnie żadnych środków trwałych, o których mowa w § 9 ust. 1 i ust. 3 Rozporządzenia MB w sprawie taryf, a do taryfy nie zostały wkalkulowane należności nieregularne, o których mowa w § 9 ust. 2 ww. rozporządzenia.

Ponieważ w kalkulacji niezbędnych przychodów w całym analizowanym okresie nie uwzględniono rat kapitałowych ponad wartość amortyzacji ani odsetek, a także marży zysku, należy uznać, że jedynym źródłem finansowania inwestycji (lub wkładu własnego do inwestycji dofinansowanych ze środków np. Unii Europejskiej) są środki własne przedsiębiorstwa, w tym przypadku pochodzące z amortyzacji.

(dowód akta kontroli str. 776-777)

9. W badanym okresie Spółka stosowała w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę:

- w zależności od przyjętego rodzaju taryfy dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług: taryfę niejednolitą,
- w zależności od struktury taryfy: taryfę jednoczłonową.

Taka struktura była prawidłowa i zgodna z § 14 Rozporządzenia MB.

(dowód akta kontroli str. 777)

10. W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę wyodrębniono dwie taryfowe grupy odbiorców usług:

- Grupa 1: Pozostali odbiorcy (charakteryzowani jako: gospodarstwa domowe oraz pozostali, nie zaliczani do grupy 2),
- Grupa 2: Przedsiębiorcy (podmioty prowadzące działalność gospodarczą).

Dla tak sformułowanych grup odbiorców, Spółka prawidłowo dokonała alokacji niezbędnych przychodów na taryfowe grupy odbiorców usług. W szczególności, Spółka prawidłowo dokonała alokacji kosztów zawartych w tabeli D załącznika do wniosku o zatwierdzenie taryf, z wykorzystaniem współczynników alokacji opisanych i skalkulowanych w tabeli E tego załącznika. Spółka stosuje jedynie dwa podstawowe współczynniki alokacji kosztów opisane w Rozporządzeniu MB tj.:

- udział poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług w całkowitej ilości dostarczonej wody,

- przewidywane roczne opłaty za korzystanie ze środowiska.

Takie współczynniki alokacji oraz sposób ich ustalenia są zgodne z postanowieniami § 11 ust. 5 Rozporządzenia MB w sprawie taryf.

(dowód akta kontroli str. 777-778)

11. Zgodnie z kalkulacjami zawartymi w załącznikach do wniosków o zatwierdzenie taryf w analizowanym okresie, podstawą do ustalenia ceny 1 m³ wody były:

- wartość planowanych na rok obowiązywania nowych taryf niezbędnych przychodów w zł/rok,
- planowana wielkość zużycia wody w m³/rok.

Zgodnie z § 15 ust. 2 Rozporządzenia MB w sprawie taryf, obliczenie taryfowych cen następuje przez podzielenie odpowiadających im planowanych rocznych niezbędnych przychodów przez planowaną roczną ilość świadczonych usług. Spółka prawidłowo zastosowała przepisy regulujące sposób kalkulacji cen.

(dowód akta kontroli str. 778-779)

12. Spółka rozdysponowała zyska za rok obrotowy 2013, 2014 i 2015 w następujący sposób⁴⁵:

- zysk netto za 2013 r. w kwocie 255 tys. zł podzielono na: Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (dalej „ZFŚS”) – 100 tys. zł, dywidenda na rzecz wspólników – 85 tys. zł, nagroda dla Prezesa Zarządu – 10 tys. zł, dofinansowanie organizacji społecznych – 60 tys. zł,
- zysk netto za 2014 r. w kwocie 262 tys. zł został podzielony na: dofinansowanie ZFŚS – 70 tys. zł, jednorazową nagrodę dla Prezesa Zarządu – 10 tys. zł, nagrody dla pracowników – 20 tys. zł, wypłata dywidendy na rzecz wspólnika – 162 tys. zł;
- zysk netto za 2015 r. w wysokości 152 tys. zł podzielono na: ZFŚS – 70 tys. zł, zasilenie kapitału zapasowego Spółki – 56 tys. zł, wypłata dywidendy na rzecz wspólnika – 26 tys. zł.

(dowód akta kontroli str. 779-780)

13. Taryfy na lata 2014, 2016, 2017 podlegały weryfikacji przez audytora powoływanego przez Urząd Miasta Zduńska Wola. Po weryfikacji audytor sporządził opinię – raport z weryfikacji.

W dniu 13.12.2016 r., w związku z niepodjęciem przez Radę Miasta uchwały w sprawie zatwierdzenia taryf, Prezydent Miasta przekazał do Spółki pismo – informację o sprawdzeniu zgodności wniosku o zatwierdzenie taryf z przepisami ustawy i dokonaniu weryfikacji kosztów związanych ze świadczeniem usług na 2017 r. pod względem celowości ich ponoszenia. Prezydent wypełnił w ten sposób delegację przewidzianą w art. 24 ust. 8 uzw, zgodnie z którym jeżeli rada gminy nie podejmie uchwały w terminie, o którym mowa w art. 24 ust. 5 uzw, taryfy zweryfikowane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wchodzi w życie po upływie 70 dni od dnia złożenia wniosku o zatwierdzenie taryf.

(dowód akta kontroli str. 780-781)

⁴⁵ Źródło: uchwały Zgromadzenia Wspólników Spółki w lat 2014-2016.

14. W okresie objętym kontrolą taryfy zbiorowego zaopatrzenia w wodę wchodziły w życie w oparciu o zróżnicowaną podstawę prawną, na skutek różnej formuły składania wniosku oraz postępowania Rady Miasta co do podjęcia uchwały w sprawie zatwierdzenia taryf.

Taryfa obowiązująca w 2014 r. weszła w życie na podstawie uchwały Rady Miasta Zduńska Wola nr XLII/526/13 z dn. 21.11.2013 r. w sprawie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Uchwała została podjęta z zachowaniem wymaganego przez uzzw terminu, tj. przed upływem 45 dni od dnia złożenia wniosku, czyli zgodnie z art. 24 ust. 5 uzzw.

Taryfa obowiązująca w 2015 r. weszła w życie na podstawie uchwały Rady Miasta Zduńska Wola nr LVI/698/14 z dn. 30.10.2014 r. w sprawie przedłużenia czasu obowiązywania taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Uchwała została podjęta zgodnie z art. 24 ust. 9a uzzw.

Taryfa obowiązująca w 2016 r. weszła w życie na podstawie uchwały Rady Miasta Zduńska Wola nr XV/139/15 z dn. 23.11.2013 r. w sprawie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Uchwała została podjęta z zachowaniem wymaganego przez Ustawę terminu, tj. przed upływem 45 dni od dnia złożenia wniosku, czyli zgodnie z art. 24 ust. 5 uzzw.

Taryfa obowiązująca w 2017 r. weszła w życie na podstawie przepisów art. 24 ust. 8 uzzw, tj. bez podjęcia uchwały przez Radę Miasta.

(dowód akta kontroli str. 781)

15. Taryfy obowiązujące w 2015 r. - 2017 r. zostały przez Spółkę opublikowane w drodze ogłoszenia w „Naszym Tygodniku - Zduńska Wola” oraz na tablicach ogłoszeń w siedzibie Spółki, a także na stronie internetowej Spółki. Ponadto, Spółka skierowała indywidualne informacje o zmianie lub przedłużeniu taryf do: Spółdzielni Mieszkaniowej Lokator, TBS Złotnicki Sp. z o.o., Urzędu Gminy Zapolice, Urzędu Gminy Zduńska Wola. Biorąc pod uwagę terminy publikacji na stronie internetowej Spółki, taryfy zostały opublikowane z zachowaniem wymaganego przez uzzw terminu, tj. przed upływem 7 dni od dnia podjęcia lub niepodjęcia uchwały o zatwierdzeniu taryf, czyli zgodnie z art. 24 ust. 7 i 9 uzzw.

(dowód akta kontroli str. 782-783)

16. Taryfy obowiązujące w 2014 r. przyjęte uchwałą Rady Miasta w dn. 21.11.2013 r., zostały następnie przedłużone na okres następnego roku, tj. na 2015 r. uchwałą Rady Miasta z dn. 30.10.2014 r. w sprawie przedłużenia czasu obowiązywania taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Uchwała została podjęta zgodnie z art. 24 ust. 9a uzzw.

Taryfy na 2016 r. obowiązywały przez okres jednego roku.

W okresie objętym analizą nie były przez organ nadzoru ani przez Sąd Administracyjny wydawane decyzje ani wyroki o stwierdzeniu nieważności uchwały o zatwierdzeniu taryf bądź przedłużeniu okresu obowiązywania taryf.

(dowód akta kontroli str. 783-784)

17. W związku z tym, że niezbędne przychody będące podstawą ustalenia cen nie zawierały – w całym okresie objętym analizą – należności nieregularnych, badanie należności z tytułu opłat za wodę oraz sposobu i zasad ich windykacji ma znaczenie wyłącznie z punktu widzenia analizy dbałości Spółki i jej Zarządu o interes Spółki,

a także z punktu widzenia właściwego stosowania obowiązujących przepisów i wewnętrznych regulacji Spółki w tym zakresie.

Zasady dokonywania odpisów aktualizujących należności opisane zostały w rozdziale II pkt 4 Dokumentacji opisującej przyjęte do stosowania zasady rachunkowości w MPWIK w Zduńskiej Woli Sp. z o.o., zatwierdzonej Zarządzeniem nr 10/2013 Prezesa Zarządu MPWIK w Zduńskiej Woli Sp. z o.o. z dn. 03.06.2013 r. Zgodnie z tymi zasadami, wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, w odniesieniu do należności:

- od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości oraz w stosunku do których zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne lub został złożony wniosek o zatwierdzenie układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu – do wysokości należności nieobjętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności, zgłoszonej likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym lub umieszczonej w spisie wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym,
- od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości – w wysokości 100% należności,
- kwestionowanych przez dłużników lub z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika, spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna – do wysokości należności nie objętej zabezpieczeniem,
- stanowiących równowartość kwot podwyższających należności – do wysokości tych kwot,
- przeterminowanych lub nieprzeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności – wg oceny Zarządu.

Należności przedawnione nie wystąpiły na koniec 2015 i 2016 r. Analiza przeterminowanych należności prowadzona jest na bieżąco, Spółka zatrudniała pracownika do windykacji należności. Wobec dłużników kierowane były najpierw przypomnienia ustne (inkasenci) oraz telefoniczne, następnie kierowane jest pisemne wezwanie do zapłaty. W większości przypadków dłużnicy regulowali zapłatę po wszczęciu procedury. W pozostałych przypadkach Spółka kierowała sprawę na drogę postępowania sądowego, a następnie do egzekucji komorniczej.

W latach 2014-2016 (na dzień 31.12) wielkość należności przeterminowanych utrzymywała się na zbliżonym poziomie 300 tys.-350 tys. zł. Od 2015 r. trwa egzekucja komornicza dwóch należności (podmioty gospodarcze) na łączną kwotę 2.426,88 zł.

(dowód akta kontroli str. 784-785)

18. W latach 2014-2016 Spółka podejmowała następujące inwestycje w zakresie modernizacji urządzeń wodociągowych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb w zakresie racjonalizacji kosztów zaopatrzenia w wodę:

- modernizacja automatyki na stacji uzdatniania wody nr 2,
- montaż czujników chloru i mętności na obu stacjach uzdatniania wody,
- opomiarowanie studni na ujęciach,
- zakup koparko-ładowarki,
- zakup agregatu prądotwórczego.

Powyższe inwestycje nakierowane były w szczególności na:

- zmniejszenie ilości wody wykorzystywanej w procesie uzdatniania (automatyka pracy filtrów, czujniki mętności),
- zmniejszenie ilości zużywanej energii elektrycznej (automatyka pracy filtrów, opomiarowanie studni),
- sprawne usuwanie awarii (zakup koparko-ładowarki, zakup agregatu prądotwórczego).

(dowód akta kontroli str. 785)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagi NIK dotyczą zawartości treści komunikatów, które były publikowane przez Spółkę w prasie oraz na stronie internetowej Spółki. W obu przypadkach, w całym okresie objętym analizą, publikowana była wyłącznie informacja o wysokości ceny za wodę i ścieki (netto i brutto). Taką treść publikacji należy uznać za niewystarczającą w świetle przepisów zawartych w art. 2 pkt 12 uzzw oraz w § 4 ust. 1 Rozporządzenia MB w sprawie taryf, które to przepisy precyzują, co należy rozumieć przez taryfę, a co za tym idzie, co podlega publikacji.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności w przedstawionym zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka nie załączyła do badanych wniosków taryfowych (ani nie zamieściła stosownej informacji w treści wniosku, taryfy lub uzasadnienia) informacji o ilości i cenie za zakup wody przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne lub informację o ilości i cenie za wprowadzenie ścieków do urządzeń niebędących w posiadaniu tego przedsiębiorstwa (wymaganej przez § 19 ust. 3 pkt 3 Rozporządzenia MB w sprawie taryf). Stosowna informacja winna znaleźć się w treści ww. dokumentów także w sytuacji, gdy Spółka nie dokonuje zakupów wody z obcych urządzeń ani nie wprowadza ścieków do urządzeń niebędących w jej posiadaniu.
2. W żadnej z badanych taryf Spółka nie zamieściła informacji wymaganych przez § 4 ust. 2 Rozporządzenia MB w sprawie taryf, tj.: zakresu świadczonych usług dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców usług.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w badanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Uwzględnianie w zawieranych umowach o zbiorowe zaopatrzenie w wodę wszystkich elementów określonych w uzzw.
2. Wywiązywanie się z obowiązków w zakresie przedkładania Prezydentowi Miasta dokumentów, opinii i analiz określonych w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.
3. Terminowe dokonywanie okresowych kontroli sieci wodociągowej i wodociagowych obiektów budowlanych zgodnie z postanowieniami ustawy Prawo budowlane,
4. Wystąpienie do PPIS o wydanie oceny higienicznej dla materiałów stosowanych w procesie uzdatniania wody,

5. Uzgadniania każdorazowo z PPIS miejsca, częstotliwości i zakresu badania wody po wystąpieniu awarii,
6. Opracowywanie wniosków taryfowych zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu MB w sprawie taryf.
7. Prowadzenie ewidencji skarg i sposobu ich załatwienia.
8. Zamieszczanie w komunikatach o obowiązujących taryfach wszystkich niezbędnych elementów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

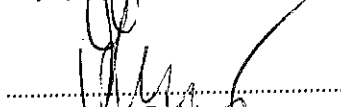
Łódź, dnia 13 lipca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

Podpis

Kontroler
Marek Zyskowski
Główny specjalista kontroli państwowej

Podpis

Kontroler
Zuzanna Sieradzka
Inspektor kontroli państwowej

Podpis